

Kontroly exportu v Rusku možná fungují lépe, než si myslíte

 politico.eu/article/export-control-russia-putin-war-ukraine-working

Agathe Demarais

24 June 2024

1. Zprávy
2. Názor

Skutečnost, že Moskva je tak horlivá k diskreditaci kontrol vývozu, může být vodítkem, že opatření nejsou neúčinná.

To je jasná výhra pro podobně smýšlející demokracie a je to přesně v souladu s cílem západních sankcí snížit technologickou a finanční schopnost Ruska vést válku. | Alexander Kazakov/POOL/AFP prostřednictvím Getty Images

Agathe Demarais je vedoucí geoekonomické iniciativy a vedoucím politickým pracovníkem Evropské rady pro zahraniční vztahy.

Při čtení titulků médií by člověku bylo odpuštěno věřit, že kontroly exportu zaměřené na omezení přístupu Ruska k západním technologiím nefungují. Senzační příběhy podrobně popisující, jak Moskva neustále dováží špičkové high-tech zboží pro svou armádu – v rozporu s vývozními kontrolami USA a EU – jsou všude.

Takové zprávy jsou pravdivé – a záleží na nich. Jsou také užitečné při zvyšování povědomí mezi tvůrci politik o mnoha mezerách, které je třeba napravit, má-li být omezena schopnost Moskvy vést válku proti Ukrajině. Přesto tyto příběhy odrážejí pouze část příběhu – a realita může být méně ponurá, než naznačují chytlavé titulky.

Po pravdě řečeno, kontroly vývozu pravděpodobně fungují lépe, než by se mohlo zdát.

Začněme větším obrázkem a datovým bodem, který se nikdy nedostane na první stránku: V roce 2023 klesl ruský dovoz špičkové (čti: západní) technologie o 30 až 40 procent ve srovnání s předválečnou úrovní. Samozřejmě, není pochyb o tom, že to k zastavení ruské válečné mašinérie nestačí a že je třeba udělat více

– například tím, že přinutíme západní finanční instituce, aby zintenzivnily náležitou péči o prodej polovodičů . Takový strmý pokles však zdaleka není zanedbatelný, zvláště v době, kdy ruské potřeby v oblasti špičkových technologií nikdy nebyly vyšší.

Kontroly vývozu si za to zaslouží uznání, což naznačuje, že myšlenka, že jsou zcela neúčinné, stojí na nejistých základech.

A co víc, Moskva nyní platí přemrštěné ceny za přístup ke zboží, které se jí podaří dovézt úskokem. Vezměme si například vývoz z Turecka – jednoho z obvyklých podezřelých, pokud jde o obcházení kontroly vývozu. Jejich střední cena vzrostla v první polovině roku 2023 o 80 procent ve srovnání s 19procentním nárůstem tureckých zásilek do jiných zemí. To naznačuje, že Moskva musí zaplatit tvrdou prémii, aby zajistila západní zboží, a hlavní příčinou jsou opět kontroly vývozu.

To je jasná výhra pro podobně smýšlející demokracie a je to přesně v souladu s cílem západních sankcí snížit technologickou a finanční schopnost Ruska vést válku.

Turecko může být známé tím, že se chlubí pravidly, ale mainstreamový názor je takový, že se v porovnání s Čínou nevyrovná. Američtí představitelé se domnívají, že čínské firmy loni dodaly 90 procent ruského dovozu mikročipů – což je obrovské množství. Přesto je zde také háček: USA . kontroly vývozu již několik let omezují přístup Číny k západním polovodičům, což znamená, že vývoz polovodičů z Číny do Ruska je převážně čínský, a proto nepodléhá kontrole vývozu ze strany Západu.

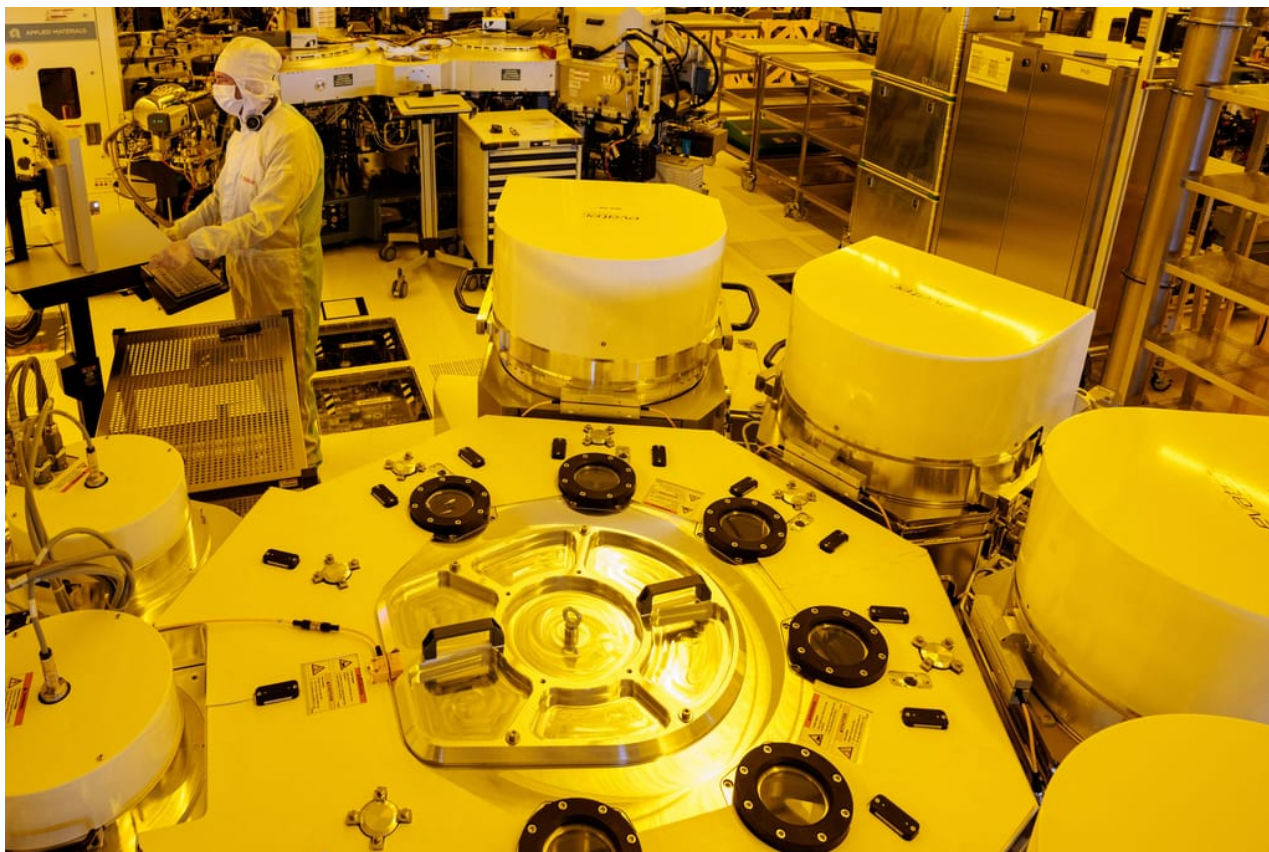
Jinými slovy, z toho plyne ponaučení, že Peking chce podporovat Moskvu – a zájmy čínských firem – nikoli to, že západní kontroly exportu nefungují.

A konečně, sousedé Ruska jsou také považováni za ty, kteří ohýbají pravidla, pokud jde o high-tech zboží, protože obchod mezi ekonomikami EU a zeměmi jako Kazachstán, Arménie nebo

Kyrgyzstán od plné invaze Moskvy na Ukrajinu prudce vzrostl . Říká se, že pochybné evropské firmy vyvázejí do těchto malých ekonomik množství zakázaných přístrojů. Jakmile jsou v, řekněme, Kyrgyzstánu, je toto zboží přebaleno a odesláno do Ruska, což je porušením exportních kontrol.

Aby bylo jasno, takové sítě obcházení existují a je třeba je uzavřít. Tato úvaha má však dva vážné nedostatky.

Za prvé, obchodní toky mezi Evropou a ruskými sousedy jsou příliš malé na to, aby dokázaly, že se hra mění. Německý export do Kyrgyzstánu vzrostl v letech 2021 až 2023 13krát, ale loni stále činil pouhých 800 milionů dolarů. Pohled na Arménii se ukazuje jako užitečný při demonstraci toho, proč je důležité dívat se na data v rovině – spíše než se soustředit na ohromující míru růstu –: Navzdory tomu, že od roku 2021 vzrostl německý vývoz do Arménie o 150 procent, činil pouhých 546 USD. milionů v roce 2023. Pro srovnání, ruský dovoz high-tech zboží přesáhl v roce 2021 34 miliard dolarů – a jeho potřeba vyspělých technologií je nyní pravděpodobně mnohem vyšší.

V roce 2023 klesl ruský dovoz špičkové (čti: západní) technologie o 30 až 40 procent ve srovnání s předválečnou úrovní. | Jens Schlueter/AFP prostřednictvím Getty Images

Takže takové zásilky jsou ve srovnání s potřebami Ruska kapkou v moři.

Zadruhé, takové pašování nemusí být nutně hlavním důvodem obchodního boomu mezi Evropou a ruskými sousedy. Realita by klidně mohla být vlídnější: Analýza agentury Bloomberg ukazuje, že pouze 7 procent nárůstu vývozu Kazachstánu do Ruska v loňském roce souviselo s položkami podléhajícími kontrole vývozu ze strany Západu. Místo toho jsou rostoucí obchodní vazby Evropy s Kazachstánem způsobeny především tím, že firmy z EU přesměrovávají obchod se zbožím bez sankcí přes Střední Asii kvůli omezením dopravních spojení s Ruskem. Dalším faktorem, který zde hraje roli, je přehnané dodržování předpisů – neochota finančních, přepravních a pojišťovacích firem podnikat i legální obchody se zemí, na kterou se vztahují sankce.

Na základě těchto tvrdých faktů je domněnka, že kontroly vývozu v Rusku naprosto selhávají, nedbalé myšlení. Opatření jsou děravá, ale omezují schopnost Moskvy získat přístup k high-tech zboží a ztěžují a prodražují Kreml válku. Je proto překvapivé, že západní média a experti jinak sympatizující s Ukrajinou nepochybně opakují větu „kontroly vývozu jsou k ničemu“, což je spíše téma Kremlu .

Když uvážíme všechny věci, skutečnost, že Moskva tak horlivě chce zdiskreditovat kontroly vývozu, může být vodítkem, že tato opatření nejsou neúčinná. Kdyby opravdu byly k ničemu, Kremlu by to asi tolik nezajímalo.